

KOUZELNÝ KVĚT POUŠTĚ

(scénář arabské pohádky)

Předloha:

Jiří Tomek, Kouzelný svět pouště : arabské pohádky : pro děti od 7 let / vypravuje Jiří Tomek ; ilustrace Hermína Melicharová, Praha : Albatros, 1989

Výběr tématu a způsob práce:

Přečetla jsem si výše uvedenou knihu, ze které jsem si vybrala pohádku, která se mi nejvíce líbila. Po několikátém čtení jsem si načrtla, jaká by měl děj na scéně proběhnout, jak by scéna měla vypadat apod. Vzhledem k tomu, že je tato pohádka krátká, snažila jsem se ji obohatit co nejvíce o jiné umělecké prvky, jako je hudba, výtvarné prvky, divadelní metody (stronza, pantomimické divadlo). Přímou řeč jsem zachovala ve všech ohledech tak, jak je v předloze. Pro usnadnění a větší přehlednost je odlišena přímá řeč jinou barvou.

Nástin děje: Kamarádi Marúf a Alí, oba ševci, si při práci povídají. Marúf se svěřuje se svými sny a představami Alímu, který pro tyto představy nemá moc pochopení. Marúf se ovšem nenechá odradit a vypráví dál. V tom se objeví král všech džinů, který mu jeho přání splní za to, že je dobrým člověkem, ale musí se na uskutečnění přání podílet on i jeho přítel Alí.

Postavy:

- Švec Marúf
- Švec Alí
- Král džinů Al-Džán

Popis scény:

V popředí jeviště jsou dvě obyčejné dřevěné židle-verpánek, v pozadí vyvýšený schod přikrytý černou látkou, aby nebyl vidět.
(možná i scéna B: v popředí jsou dvě obyčejné dřevěné židle-verpánek, v pozadí v půlkruhu za nimi kulisa arabské ulice/trhu, bez schodu)

Popis postav:

Švec Marúf- Marúf je staršího až pokročilého věku, je švec a má kamaráda Alího, se kterým pracuje. Je velmi svobodomyšlný, má barvitou představivost, je snílek. Má svou hlavu, nenechá se od svých nápadů a myšlenek odradit.

Švec Alí- Alí je staršího až pokročilého věku, je švec a má kamaráda Marúfa, se kterým pracuje. Je váhavý, rozpačitý, urážlivý.

Král džinů Al-Džán- je záhadný, mocný, jde z něj strach. Měl by ale zároveň působit jako éterická nadpřirozená bytost.

Kostýmy:

- Švec Marúf-dlouhý bílý hábit (popř. také světlé kalhoty a bílá košile), velký šátek na hlavě, čelenka (viz obrázková příloha)

- Švec Alí-dlouhý bílý hábit(popř.také světlé kalhoty a bílá košile), velký šátek na hlavě, čelenka (viz obrázková příloha)
- Král džinů Al-Džán- bílé kalhoty, bílá košile, barevná vesta, turban s ozdobnou sponou, cinkavé náramky na obou rukou (pro inspiraci viz obrázková příloha)

Pozn. barvy šátků by se měly lišit, možná také varianta hábit(košile,kalhoty) a šátek ve stejné barvě, ale oba ševci nesmí mít oblečení stejné(podobné barvy).

Počet herců:

- Švec Marúf
- Švec Alí
- Král džinů Al-Džán
- sbor

Technické požadavky:

Prostorné jeviště, osvětlení(i bodové reflektory, pokud možno takové, u kterých je možno měnit barvy), kouřové efekty

Rekvizity:

2 dřevěné židle, vyvýšený schod(nebo kulisy v případě použití scény B), výtvarné artefakty:květ, palmy, vláha, jezírko, vůně atd.

Použité metody:

Klasické dramatické ztvárnění(Dva ševci si povídají a zjeví se jim džin, který bude stát na vyvýšeném schodu, který ovšem nebude vidět. Cílem je, aby se džin „skutečně zjevil“a vypadal nadpřirozeně, aby se vznášel ve vzduchu)

Pantomimické divadlo(Každý ze sborových herců je oblečen v černém oblečení, tak aby na černém pozadí nebyl vůbec vidět. Vidět je pouze to, co drží v ruce-viz způsob ztvárnění Jů Hele a Mufa. Sbor těchto herců vytváří představy květu na poušti pomocí vyrobených výtvarných artefaktů z nejrůznějších materiálů. Na konci pohádky vyzvednou všichni společně kouzelný květ-pro inspiraci viz.obrázková příloha).

Použitá skladba:

Propojení s dramatickou výchovou:

V přípravách na představení je možno použít některé prvky a metody dramatické výchovy:

- stronza:pohádka tisíce a jedné noci, velbloud, sucho, poušť, vůně
- variace-improvizace-ruch na arabském tržišti, živé obrazy
- variace-improvizace-rozmluva dvou ševců
- variace-improvizace-kouzlo a džin
- vymýšlení krátkých příběhu, kde se objeví postava džina
- práce s textem(tato pohádka)
- vytváření výtvarných rekvizit –květ, palma apod.

SCÉNÁŘ

Na jevišti je tma, začíná hrát hudba, jeviště se během skladby postupně nasvětluje. Herci jsou na jevišti, jsou ve stronzu.

Stronzo: kamarádi Marúf a Alí sedí na nízkých židličkách, pod nimi je několik párů bot, v rukou drží nářadí.

Děj začíná s koncem skladby zrušením stronza.

Marúf: (vstane na chvíli ze židle a protáhne se po několikahodinové práci, během monologu opět usedá na židli a pokračuje v opravování bot.)

„Víš, Alí, příteli drahý, jsme už oba staří a náš věk má právo na všelijaké vrtochy a rozmary. Kdybych měl u sebe svůj starý kouzelný prsten a měl bych právo na jediné přáníčko, víš co bych si přál?“

Alí: (odpovídá velmi rozpačitě, jako by bylo nemorální, že má Marúf takové prostoduché myšlenky)

„To je těžké rozhodnout, příteli Marúfe. Ty máš hlavu pořád plnou roztodivných nápadů a nepochopitelných myšlenek.“

Marúf: (odpovídá uvědoměle, s lehkým úsměvem na rtech)

„Máš pravdu, Alí, jsem asi nenapravitelný snilek. Přál bych si, aby uprostřed pouště, na samém vrcholku největší duny, rozkvetl nádherný květ, z kterého by se všude kolem šířila náramná vůně.“

Alí: (naléhavě skáče do řeči, trochu výsměšným tónem, stále spravuje boty)

„Ale příteli, říkáš květ a uprostřed pouště? Kdo to kdy slyšel? Vždyť by ho žár slunce a horký písek ve chvílce sežehl...Jsi opravdu podivín, Marúfe....“

Marúf: (nenechá se odradit a dál pokračuje svým snivým tónem, během monologu vstává, dívá se do dálky a maluje si svou představu, dává si záležet na barevnosti slova čarovného...)

„Tu vůni by provázely líbezné tóny a v nesmírném údivu by se tam zastavovaly putující karavany s kupci, kočovníci a poutníci cestující do islámského města Mekky a všichni by s úžasem naslouchali vyprávění toho čarovného a čarokrásného květu. ..“

Alí:(opět skáče do řeči, tentokrát už trochu nazlobeně, stále spravuje boty)

„Jakým vyprávěním?! Říkáš pěkné nesmysly, Marúfe! Cožpak květ může mluvit, nebo dokonce zpívat?!“

Marúf: (smířlivým, ale také už trochu nazlobeným tónem)

„Ale Alí, příteli...Bud' alespoň chvíli zticha! Řekl jsem přece, že bych měl svůj starý kouzelný prsten. A taková věcička, jak sám víš, může všechno. Vyčaruje mluvící květ, než bys třikrát ťukl kladívkem.“

Alí: (uraženě, hledí si své práce, stále spravuje boty)

„Už jsem zticha, ani nepípnu. Jen si blábol ty své hlouposti. Budu mlčet jako ryba“

Marúf: (přisune si židličku blíž k Alímu a vzrušeně povídá)

„Představ si Alí, že by každý kvítek toho čarovného květu za nádherné vůně a líbezných tónů vyprávěl sametovým hlasem jeden neobyčejný příběh...“

Alí: (zasní se nad touto představou, ale pak opět uraženě říká)

„Mlčím jako hrob, nic na to neříkám.“

Marúf: (pokračuje ve stejném tónu jako předtím)

„A naši lidé by alespoň na chvíli zapomněli na svoje každodenní útrapy, starosti a lopotnou práci, kterou si musejí vydělávat na svoje skromné živobytí!“

Ozve se obrovská rána, hluk(vtvořený nejrůznějšími předměty), mlha.

Marúf a Alí se vyděsí, příkrčí se k sobě. Když hluk odeznívá, vstanou ze židlí a bázlivě se rozhlízejí se směrem do hlediště.

Mezitím se za nimi objeví džin, vznáší se(vystoupá na neviditelné schody potažené černou látkou. Když promluví, Marúf a Alí se k němu s leknutím otočí a pokleknou.

Král džinů Al-Džán: (zvučným povýšeným temným hlasem, ruce má založené na prsou)

„Jsem král všech džinů, mocný Al-džán. Letěl jsem kolem a vyslechl tvoje přání, šlechetný Marúfe. A protože jsi člověk dobrý a byl jsi mému poddanému džinovi, služebníkovi kouzelnému prstenu, spíše přítelem než pánem, věz, že ti tvoje zvláštní přání splním.“

(odmlčí se, po krátké pauze pokračuje, ukazuje vedle sebe, kde se jeho představy „objevují“, dává si záležet na barevné obraznosti slov)

„Čarokrásný květ v poušti zasadím, přivedu k němu vláhu podzemních pramenů, vdechnu mu nádhernou vůni a naučím ho zpívat. A rozpálený písek všude kolem proměním ve velikou zelenou zahradu, kvetoucí oázu, s jezírkem a hájem vysokých palm, které dopřejí poutníkům odpočinek ve svém chladivém stínu.“

(skončí s popisem, odmlčí se, „představy zmizí“, po krátké pauze pokračuje)

„Příběhy však, které bude květ vyprávět, dávám na starost tobě a tvému příteli, ševci Alímu. Při práci si povídejte, co jste neobyčejného vyslechli od rolníků, kupců, řemeslníků, vojáků, vůdců karavan, pasáků skotu lidí dobrých i šejdířů a podvodníků.. Vyprávějte si všechno, co jste se od nich dozvěděli na tržišti, v lázních v čajovně, při svatbě i putování karavany, a moji všudypřítomní a neviditelní džinové služebníci donesou ty podivné příběhy ke kouzelnému květu v poušti a vdechnou je do jeho zpívajících kvítků...“

Ozve se opět velká rána a hluk, který postupně přechází v tichou hudbu. Marúf a Alí se na sebe podívají a zůstanou ve stronzu. Světlo se na jevišti ztlumí, bodové světlo ozáří květ, který se objeví na místě, kde stál džin a několik hlasů říká:

*„A vyrostl na poušti čarokrásný květ.
Jeho krásou se kochal celý svět.
S úžasem líbezným písním naslouchal,
o štěstí snil, šeptal i nahlas rozmlouval.“*

Světla se ztlumují, až je na jevišti úplná tma, hudba se nechá doznít do tmy.

OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA

